

Eesti keel Hiinas

Katrin Jänese

eesti keele ja kultuuri lektor Pekingi välisõpingute ülikoolis 2010–2011

Eesti keele õpetamine Hiinas sai alguse 2010. aasta septembris, mil Pekingi välisõpingute ülikooli Euroopa keelte ja kultuuri osakonnas avati valikainena eesti keele kursus. Samal ajal eesti keelega oli võimalik alustada leedu keele õpinguid ja 2011. aasta sügisel hakati õpetama ka läti keelt.

Pekingi välisõpingute ülikool (hiina keeles *Běijīng Wàiguóyǔ Dàxué*, inglise keeles *Beijing Foreign Studies University*) on kõrgkool, mis saab sel sügisel 70-aastaseks ja kus õpib üle 7000 üliõpilase. Neist umbes 5000 on bakalaureuseõppe tudengid, üle 1000 on magistrandid ning umbes sama palju on ka vahetus- ja välisüliõpilasi. Kuigi see on tasuline ülikool, on konkurss ühele kohale suur ning seal õppimist peetakse väga prestiižseks. Paljud Hiina suursaadikud ning diplomaadid on just Pekingi välisõpingute ülikooli vilistlased.

Ülikoolis töötab enam kui 300 professorit ja dotsenti ning üle 200 assistendi-õppejõu, rahvusvahelisi eksperte ja õppejõude on üle saja. Pekingi välisõpingute ülikoolis saab õppida võõrkeeli, maailma ajalugu ja kultuuri; tõlkimist ja väliskirjandust. Ülikoolis on 13 osakonda (inglise, vene, hiina filoloogia, rahvusvaheliste suhete, õigusteaduse, Euroopa keelte ja kultuuri osakond), seitse instituuti (nt saksa filoloogia ja prantsuse filoloogia instituut jne) ja 40 uurimiskeskust (nt võõrkeelte ja kirjanduse uurimiskeskus). Kokku õpetatakse 50 eri keelt ning kolme Balti riigi keeled on uusimad neist.

Eesti keelt õpetatakse praegu valikainena eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe (EKKAV) programmi raames. Tulevikus hakatakse eesti keelt tõenäoliselt õpetama ka peainena. Uus rühm alustab iga nelja aasta tagant, väiksematel kehtel on tavaliselt õpetajateks üks eestlane ja üks hiinlane. Meie sugulaskeeli, soome ja ungari keelt saab Pekingis õppida peainena, ent kõik uued järjest lisanduvad keeled pannakse esialgu proovile valikainetena, et paari aasta pärast, kui välja on koolitatud ka üks õpetaja Hiinast, alustada peaine õpetamist.

Eesti keele üliõpilastega pärast kevadist eksamit

Eesti keele õpinguid alustas 2010. aasta sügisel 28 üliõpilast, neist 18 sooritas semestri lõpus eksami ning enamik jätkas õppimist ka kevadsemestril. Kolm üliõpilast taotlesid ning ka said Eesti Instituudi stipendiumi, et osaleda eesti keele suvekursustel Tartus. Paljudele õpilastele oli eesti keel kolmandaks või neljandaks võõrkeeleks. Eesti keele kursustele peained olid erinevad – oli nii filolooge (rootsi, saksa, islandi, jaapani, tai, hiina keel võõrkeelena) kui ka õigusteaduse ja ajakirjanduse tudengeid.

Esimesel õppeaastal oli Pekingi välisõpingute ülikoolis vaid algajate rühm, teisel aastal lisandus sellele ka jätkugrupp neist üliõpilastest, kes soovisid eesti keele õpingutega edasi minna, ning avati ka uus algajate kursus.

Hiina tudengid on tuntud oma püüdlikkuse ja töökuse poolest, sestap oli fakt, et tunnid toimuvad ka nädalavahetusel (eesti keel näiteks laupäeval kell kaheksa hommikul), tõenäoliselt välisõppejõudude jaoks šokeerivam kui tudengite jaoks. Arvatavasti ei juhtuks üheski Eestis ülikoolis seda, et tudengid peaksid valik- ja vabaaineid võtma n-ö vabast ajast. Õppetöö toimub esmaspäevast reedeni kella kaheksast hommikul üheksa-kümneni õhtul, lisaks veel kursused laupäeval või

Üliõpilased ootavad ülikooli spordipäeva avatseremooniat ja staadionile marssimist

pühapäeval. Kindel vaba aeg oli aga alati keskpäevast kella kaheni, mil süüakse lõunat ja tihti tehakse ka väike uinak.

Eesti keel on hiinlaste jaoks üsna raske. Eriliselt keeruline on neil hääldada *r*-häälikut ja samuti valmistavad raskusi sõnad, mis lõppevad mõnede kindlate konsonantidega, samuti ühesilbilised kolmandavärtelised konsonandiga lõppevad sõnad – hiinlane tahaks tihti silbi või sõna lõpetada vokaaliga. Teisalt on hiinlaste töövõime ning usinus aga märkimis- ja kadestamisväärne ning nad kompenseerivad sellega palju. Juba varahommikul kella 7–8 paiku kostab parkidest võimlemismuusikale lisaks ka õppimispominat ja hilisõhtulgi istuvad üliõpilased kuskil koos, ninad raamatus. Eesti keele õpetamise ja õppimise muudab välismaal raskeks see, et käepärast ei ole loomulikku keelekeskkonda – kui Eestis on võimalik tudengid pärast kohviku-, poe- või piletiostu-teemat suunata vastavatesse päriselu-praktikakohtadesse, siis Pekingis see võimalus muidugi puudus.

Lisaks eesti keele õppele said üliõpilased algteadmisi Eestist üldiselt – alates meie loodusest ja ilmast ning lõpetades ajaloo ja kultuuri-looga. Vaatasime Eesti filme, kuulasime muusikat, isegi tantsisime veidi,

ning aasta jooksul õnnestus üliõpilastel näha ka paari teist eestlast peale nende õpetaja. Eelmisel sügisel käis Pekingi välisõpingute ülikoolis külas eesti rühm, kes aasta varem olid võõrustanud hiina noori Eestis. Pekingis veedeti koos aega umbes nädal.

Kuid miks hiina üliõpilased üldse eesti keelest huvituvad? Üht kindlat põhjust pole, ent hiinlastest tudengid on üpris ambitsioonikad ning tahaksid väga maailma näha – eksootilise ja väikse keele õpe annab selleks kindlasti lisavõimalusi. Ei saa öelda, et kõik kursusel osalenud oleksid olnud väga motiveeritud, aga siiski oli üliõpilaste hulgas üsna palju neid, keda eesti keel ja kultuur tõeliselt huvitas.

Kuigi Eesti ja Hiina on teineteisest kaugel ja kaks riiki erinevad paljuski nagu öö ja päev, siis kindlasti on eesti keele õppe võimalus Pekingis suureks abiks, et neid kaht riiki, imeväikest ja ülisuurt, lähendada.